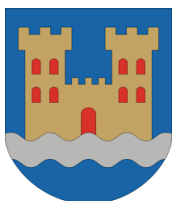

Kajaanin kaupunki

Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

SISÄLLYS

1	Johdanto ja yleiskaavan tarkoitus	2
2	Suunnittelualue	2
3	Tavoitteet	4
3.1	Kansalliset tavoitteet.....	4
3.2	Maakunnalliset tavoitteet.....	5
3.3	Kajaanin kaupungin tavoitteet.....	6
3.4	Hankkeen tavoitteet.....	6
4	YVA-menettely	7
4.1	YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot	7
5	Suunnittelun lähtökohdat ja kaavoitustilanne.....	10
5.1	Maankäyttö- ja rakennuslaki	10
5.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	10
5.3	Maakuntakaavat.....	11
5.3.1	Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat.....	11
5.3.2	Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon voimassa olevat maakuntakaavat.....	14
5.3.3	Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa valmisteilla olevat maakuntakaavat.....	14
5.4	Yleiskaavat ja asemakaavat	14
5.4.1	Voimassa olevat yleis- ja asemakaavat.....	14
5.4.2	Vireillä olevat yleis- ja asemakaavat.....	15
6	Laadittavat selvitykset.....	16
7	Arvioitavat vaikutukset	17
8	Osalliset	21
9	Osallistamisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen.....	22
9.1	Aloituskvaihe	22
9.2	Valmisteluvaihe (luonnosvaihe)	22
9.3	Ehdotuskvaihe	22
9.4	Kaavan hyväksyminen ja muutoksenhaku.....	22
9.5	Tiedottaminen	23
10	Kaavaprosessin yhteenveto	24
11	Alustava YVA-menettelyn ja kaavoituksen aikataulu	25
12	Yhteystiedot.....	26

1 JOHDANTO JA YLEISKAAVAN TARKOITUS

Tässä suunnitelmassa kerrotaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 §:n mukaisesti, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat Luolakankaan tuulipuiston osayleiskaavan kaavaprosessissa.

Pohjan Voima Oy:n omistama tytäryhtiö Luolakankaan Tuulipuisto Oy suunnittelee seitsemästä (7) tuulivoimalasta koostuvan tuulivoimapuiston rakentamista Kajaanin kaupungin eteläosaan Otanmäen lounaispuolelle (Kuva 2-1) lähelle Pyhännän ja Vieremän kuntarajoja. Kaava-alueen pinta-ala on noin 20 km².

Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laadinnan tavoitteena on mahdollistaa seitsemän voimalan tuulivoimapuiston sijoittuminen alueelle. Kunkin tuulivoimalan yksikköteho on noin 6–14 MW ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 300 metriä. Tuulipuisto tulee koostumaan tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista tai ilmajohdoista sekä tuulipuiston sähköasemasta.

Tuulivoimapuisto liitetään sähköverkkoon ensisijaisesti rakentamalla tuulivoimapuistoon sähköasema, josta sähkö syötetään olemassa olevaan, hankealueen halkaisevaan lounas-koillinen-suuntaiseen voimajohtoon (YVA-menettelyn sähkönsiirron vaihtoehto SVE1). Toinen vaihtoehto (YVA-menettelyn sähkönsiirron vaihtoehto SVE2) käsittää sähköaseman rakentamisen tuulivoimapuistoon ja uuden 110 kV-voimajohdon rakentamisen Vuolijoen sähköasemalle, kulkemaan itäpuolella olemassa olevien voimajohtojen rinnalla samassa maastokäytävässä.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää tuulivoimapuiston rakentamisen mahdollistavan osayleiskaavan laatimisen alueelle. Osayleiskaava laaditaan MRL:n 77a § mukaisena oikeusvaikutteisena kaavana siten, että rakennusluvat tuulivoimaloille voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Kaavaa laadittaessa on huomioitu lisäksi tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL 77b §) sekä yleiskaavan yleiset sisältövaatimukset (MRL 39 §).

Kajaanin kaupunginhallitus on hyväksynyt Luolakankaan tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen 7.9.2021 § 196.

Hankkeeseen liittyen on käynnistetty YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten menettely (YVA-laki 4 §). YVA-menettelyn avulla pyritään välttämään ja ehkäisemään hankkeen ympäristövaikutuksia, edistetään ympäristövaikutusten yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätään kansalaisten tiedon- ja osallistumismahdollisuuksia.

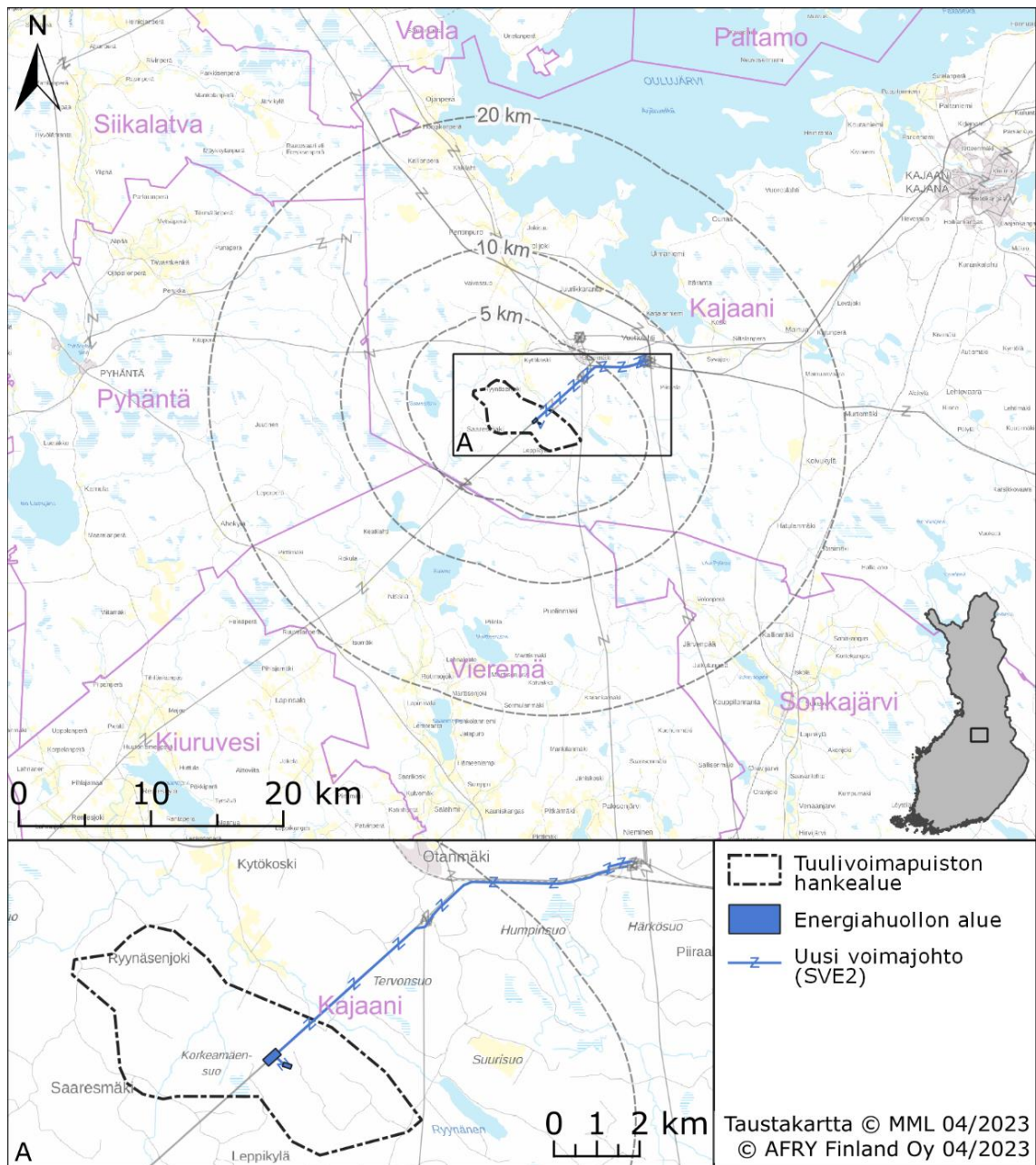
YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja arviointien tuloksia hyödynnetään osayleiskaavatyössä. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) on tarkasteltu toteutusvaihtoehtoa VE1, jossa hankealueelle sijoittuisi 7 voimalaa. YVA:ssa on tarkasteltu myös ns. nollavaihtoehtoa, jossa tuulipuistoa ei rakenneta. Hankealueen rajausta on alustavasti myös kaavoitettavan alueen rajausta. Kaava-alueen rajausta on tarkennettu YVA-menettelyn yhteydessä laadittavien selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin myötä siten, että rajauksessa huomioidaan mm. Kainuussa yleisesti tuulivoimahankkeissa suuntaa antavana käytettyä 40 dB:n mallinnettua melualueita voimaloista.

2 SUUNNITTELUALUE

Luolakankaan suunnittelualue sijaitsee noin 4,5 kilometriä Otanmäen taajamasta lounaaseen. Alue on asumatonta ja pääasiassa metsätalouskäytössä olevaa metsä- ja suo-alueita. Suunnittelualan pinta-ala on noin 20 km². Suunnitelmien mukaisilta voimalaitospaikoilta on etäisyyttä lähimpään asuinrakennukseen 2,0 km ja lähimpään vapaa-ajan rakennukseen 2,0 km. Alle 2 kilometrin etäisyydelle lähimmistä voimaloista sijoituu kaksi lomarakennusta, joiden käyttötarkoituksen muutoksista on sovittu. Rakennusten muuttuvat tiedot tullaan päivittämään rekistereihin kaavaehdotus-vaiheessa.

Suunnitelman mukaiselta voimajohtoreitiltä on etäisyyttä lähimpään asuinrakennukseen noin 550 m ja vapaa-ajan rakennukseen noin 700 m. Alueesta etelään sijoittuu Leppikylä runsaan 2 km etäisyydelle ja lounaassa Saaresmäen kylä noin 2,3 km etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

Suunnittelualueelle johtaa useita olemassa olevia tieyhteyksiä eri ilmansuunnista. Alueen halki koillisesta lounaaseen kulkevat rinnakkain olemassa olevat Elenian Vuolijoki-Pihtipudas 110 kV voimajohto sekä Kajaven Vuolijoki-Murronkangas 100 kV voimajohto. Lisäksi alueen länsireunassa kulkee Kajaven 110 kV voimajohto Saaresmäelle ja idässä alueen reunaa sivuaa Fingridin 110 kV Vuolijoki-Iisalmi voimajohto. Luolakankaan alueella ei ole suojelualueita, pohjavesialueita ja maisemallisesti arvokkaita alueita. Natura 2000 -verkostoon kuuluva Talaskankaan alue sijoittuu suunnittelualueen kaakkoispuolelle 500 metrin etäisyydelle ja maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde Saaresmäen tie tuulivoimapuiston länsi-lounaispuolelle yli kahden kilometrin etäisyydelle.

Kuva 2-1. Kaavoitettavan alueen rajaus ja sijainti.

3 TAVOITTEET

3.1 Kansalliset tavoitteet

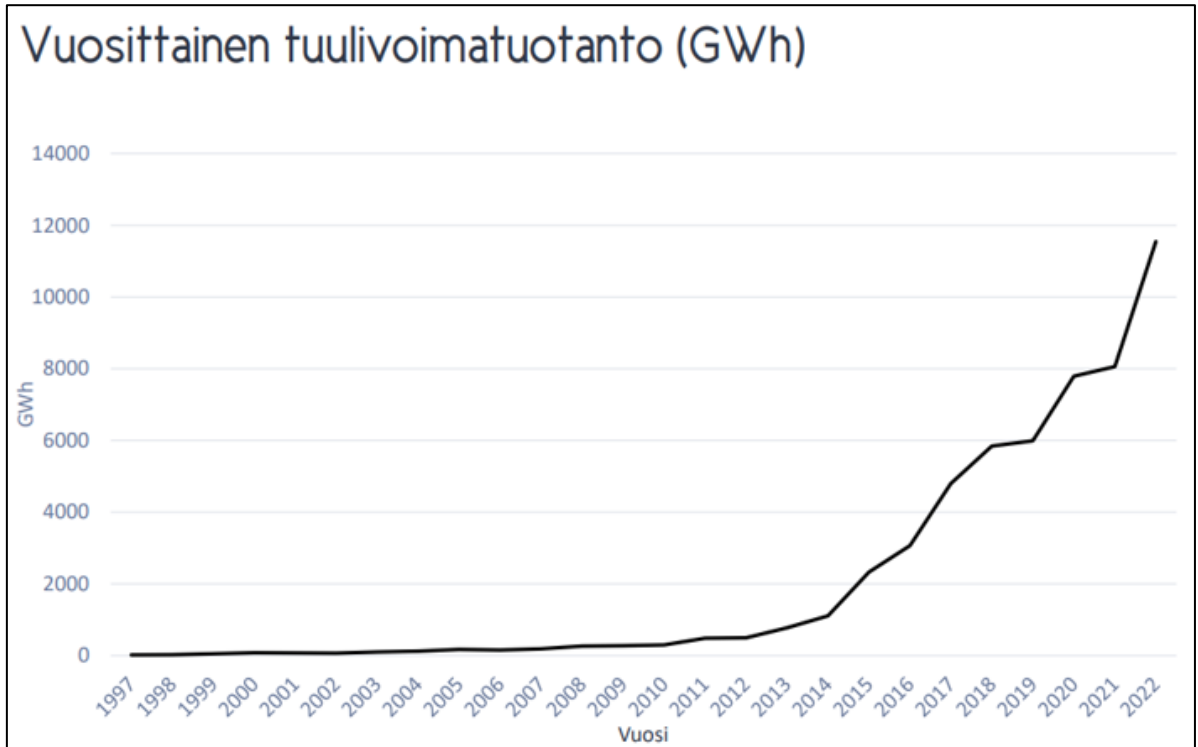
EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonepäästöjä vähintään 55 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 ja EU:n tavoitteena on olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä (Euroopan komissio 2021). Uusiutuvalla energialle EU tavoittelee 32 prosentin osuutta kulutetusta energiasta vuoteen 2030 mennessä (Euroopan unioni 2018).

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja Suomen ilmastolaki (423/2022) sisältää merkkipaalut kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi tulevana vuosikymmeninä, jotta tavoite toteutuu: päästöjä halutaan vähentää vuoteen 2030 mennessä 60 % ja vuoteen 2050 mennessä 90–95 prosenttia, kun vertailukohtana on vuoden 1990 taso. Kevästä 2023 alkaen kunnat on velvoitettu laatimaan ilmastosuunnitelma ja päivittämään se säännöllisesti (laki ilmastolain muuttamisesta (108/2023)).

Tuulivoiman lisäämisellä on merkittävä rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Hallitusohjelman 16.6.2023 mukaan Suomi nousee puhtaan energian ja ilmasto-kädenjäljen edelläkävijäksi. Hallitusohjelman kirjausten mukaan mm. tuulivoiman toimintaedellytyksiä kehitetään hallitusohjelman lähtökohtien edellyttämästä sähköntuotannon lisästarpeesta huolehtien sekä siten, että yhteensovitetaan tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyyden ja investointien toteutumiseksi suotuisa toimintaympäristö. (Ympäristöministeriö 2023.)

Seuraavassa kuvassa (Kuva 3-1) on esitetty Suomen tuulivoimatuotannon kehitys vuosina 1997–2022. Suomessa oli vuonna 2022 yhteensä lähes 1 400 tuulivoimalaa ja niiden kapasiteetti oli noin 5 700 MW. (Suomen Tuulivoimayhdistys 2023). Suomi ei ole omavarainen sähkön suhteen, vaan tuonnin osuus on noin 15 %. Tuontia Venäjältä on ollut merkittävässä määrin, mutta se päättyi toukokuussa 2022 reaktiona Venäjän sota-toimiin Ukrainassa. Muuttunut maailmantilanne ja päätös irtautua venäläisestä energiasta on voimistanut kansallista tavoitetta olla energiaomavarainen. Määrätietoinen ilmasto- ja energiapolitiikka nähdään omavaraisuuden mahdollistajana, myös tuulivoimatuotannon lisääntymisen avulla.

Suomessa sähköä kulutettiin vuonna 2022 noin 44 % teollisuudessa, 30 % asumisessa ja maataloudessa ja 22 % palveluissa ja rakentamisessa. (Energiateollisuus 2023a ja 2023b) Luolakankaan tuulipuisto kasvattaa osaltaan uusiutuvan energian osuutta sähköntuotannosta ja edesauttaa näin sekä kansallisiin että kansainvälisiin ilmastotavoitteisiin pääsemistä.

Kuva 3-1. Suomen tuulivoimatuotannon kehitys (Suomen Tuulivoimayhdistys ry 2023).

3.2 Maakunnalliset tavoitteet

Kainuun ilmastostrategia on vuodelta 2011 ja sen tavoitevuosi oli 2020. Tavoitteena oli vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 25 % vuoden 2009 tasosta, olla energiaomavarainen maakunta liikenteen polttoaineita lukuun ottamatta sekä olla valtakunnallisesti merkittävä hiilinielu. Tavoitteiden saavuttamiseksi luotiin ilmasto-ohjelma, joka sisälsi ilmastotavoitteita ja -toimenpiteitä eri osa-alueille. Näihin kuului lisätä tuulivoimatuotantoa 75 GWh:iin. (Kainuun maakunta -kuntayhtymä 2011.) Tavoitteita kohti päästiin: kasvihuonekaasupäästöt laskivat 10 % (2009–2018), energiaomavaraisuus nousi 59 prosenttiin (2018) ja hiilinielut kasvoivat 8 % (2009–2016). (Kainuun liitto 2020a.)

Kainuun liiton laatima **Kainuu-ohjelma** yhdistää vuoteen 2035 ulottuvan maakuntasuunnitelman sekä maakuntaohjelman, joka puolestaan sisältää strategiset valinnat ja keinot edetä kohti maakuntasuunnitelman tavoitteita vuosina 2018–21 (Kainuun liitto 2017).

Kainuu-ohjelma sisältää maakuntasuunnitelman ja -ohjelman, jotka ovat maakuntien lakisäätöisen suunnittelutehtävien osia. Kainuun maakuntasuunnitelma ulottuu vuoteen 2040 saakka. Siinä tavoitteena on, että Kainuu siirtyy pois fossiilisen energian käytöstä ja maakunnasta kehittyy merkittävä uusiutuvan energian tuottaja, viejä, kouluttaja, tutkija ja kehittäjä, joka houkuttelee alueelle uusia asukkaita ja yrityksiä. (Kainuun liitto 2021)

Maakuntasuunnitelman tavoitteisiin pyritään maakuntaohjelman strategisin valinnoin ja keinoin. Maakuntaohjelmassa 2022–2025 uusiutuva energia lukeutuu sekä biotalouden että vihreän ja oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteisiin. Esimerkiksi vihreän ja oikeudenmukaisen siirtymän osalta maakunnassa pyritään toteuttamaan kaavaratkaisujen mahdollistamat tuulivoimainvestoinnit ja luomaan uutta elinkeinotoimintaa tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian ympärille. Tavoitteena on nostaa vuoteen 2025 mennessä uusiutuvan energian osuus energian kulutuksesta Kainuussa vähintään 75 prosenttiin ja energiaomavaraisuus 65 prosenttiin. (Kainuun liitto 2021b)

Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeen tulevaisuusskenaarioiden mukaan Kainuu on vuonna 2040 omavarainen uusiutuvan sähkön tuottaja laaja-alaisen ja kasvavan tuulivoimateollisuuden ansiosta. (Kainuun liitto 2020b)

Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on hyväksytty maakuntavaltuuston päätöksellä 12.12.2023 (§ 39) ja maakuntahallitus on päätöksellään 12.2.2024 (§12) määrännyt maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 Kainuun tuulivoimamaakuntakaavoituksen tavoitteeksi on asetettu yhteensä noin 410 teollisen kokoluokan tuulivoimalaa tavoitevuonna 2035. Tavoitteessa on otettu huomioon jo toteutuneet tuulivoimalat ja hankekehityksen kohteena olevien tuulivoimamaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden tuulivoimalat sekä maakuntakaavan tarkistamisen tavoite noin 330 uutta teollisen kokoluokan tuulivoimalaa seudullisesti merkittävässä tuulivoimaloiden alueissa.

3.3 Kajaanin kaupungin tavoitteet

Kajaanin kaupunkistrategiassa 2023–2026 on asetettu koko kaupunkia koskevia tavoitteita, joita toteutetaan osaltaan Kajaanin kaupungin maankäyttöpoliittisella ohjelmalla. Kaupunkistrategiassa teeman 3. Resurssiviisas luontokaupunki tavoitteiden mukaisesti mm. käytetään resursseja vihreää siirtymää edistävästi ja edistetään uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä sekä kiertotaloutta.

Kajaanin tuulivoimaohjelmassa 2035 on määritelty tuulivoimatuotannon sijoittamista koskevat linjaukset Kajaanin kaupungin alueella. Ohjelmaa varten on laadittu kokonaisvaltainen tarkastelu siitä, millä ehdoilla ja missä laajuudessa tuulivoimatuotantoa sijoitetaan kaupungin alueelle. Tuulivoimaohjelmassa on esitetty Kajaanin tuulivoimarakentamisen kriteerit ja periaatteet, joissa on huomioitu muun muassa seuraavat seikat:

- asutukseen jätetään riittävät suojavyöhykkeet melu- ja maisemavaikutusten minimoimiseksi,
- luontoarvot sekä maisema- ja kulttuuriarvot turvataan,
- tuulivoimarakentamista ei osoiteta lentoaseman tai Puolustusvoimien toiminnan kannalta kriittisille alueille ja
- varmistetaan, että Kajaaniin jää myös hiljaisia ja erämaisia alueita sekä mahdollisuudet säilyttää ekologisia yhteyksiä.

Kajaanin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kajaanin tuulivoimaohjelman 7.11.2022 (§ 70). Tuulivoimaohjelman toteutus tapahtuu hankekohtaisesti Kajaanin kaupungin ohjauksessa tuulivoimahankkeita kaavoituksen kautta. Kaavoituksessa tulee huomioida ohjelman linjaukset ja kriteerit. Ohjelman periaatteiden tarkistamistarvetta tarkastellaan vähintään valtuustokausittain.

3.4 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on tuottaa tuulivoimalla tuotettua sähköä valtakunnalliseen sähköverkkoon. Hankkeen toteutumisella on positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Tuulipuisto lisää työllisyyden kasvun ja yritystoiminnan lisääntymisen kautta kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja. Tuulivoimahankkeella tulee toteutuessaan olemaan positiivisia vaikutuksia myös alueella toimiviin rakennus- ja suunnittelualan yrityksiin. Lisääntyneellä taloudellisella aktiivisuudella on positiivisia välillisiä vaikutuksia myös alueen muihin toimialoihin, kuten palveluun.

Pohjan Voima Oy:n tavoitteena hankkeessa on vähäpäästöisen tuulisähkön tuottaminen kotimaassa. Hankkeen tavoitteena on olla kaupallisesti toteutettava, mutta riittävän pieni hanke, jotta se voidaan sovittaa paikalliseen maisemaan. Luolakankaan tuulivoimapuistohanke toteutetaan avoimeen vuoropuheluun ja lähialueen ihmisten mahdollisimman laajaan kuuntelemiseen perustuen.

4 YVA-MENETTELY

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-menettely) on säädetty YVA-lailla (252/2017) ja -asetuksella (277/2017). YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

YVA-menettelyä sovelletaan hanketyypistä ja kokoluokasta riippuen joko suoraan YVA-asetuksen hankeluettelon perusteella tai yksittäistapauksessa tehtävän päätöksen pohjalta. Tuulivoimahankkeet vaativat YVA-lain mukaisen menettelyn soveltamista aina, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. Yhteysviranomaisena tässä hankkeessa toimii Kainuun ELY-keskus. YVA-menettely ja kaavoitus on toteutettu mahdollisuuksien mukaan rinnakkain aikataulullisesti yhteen sovittaen.

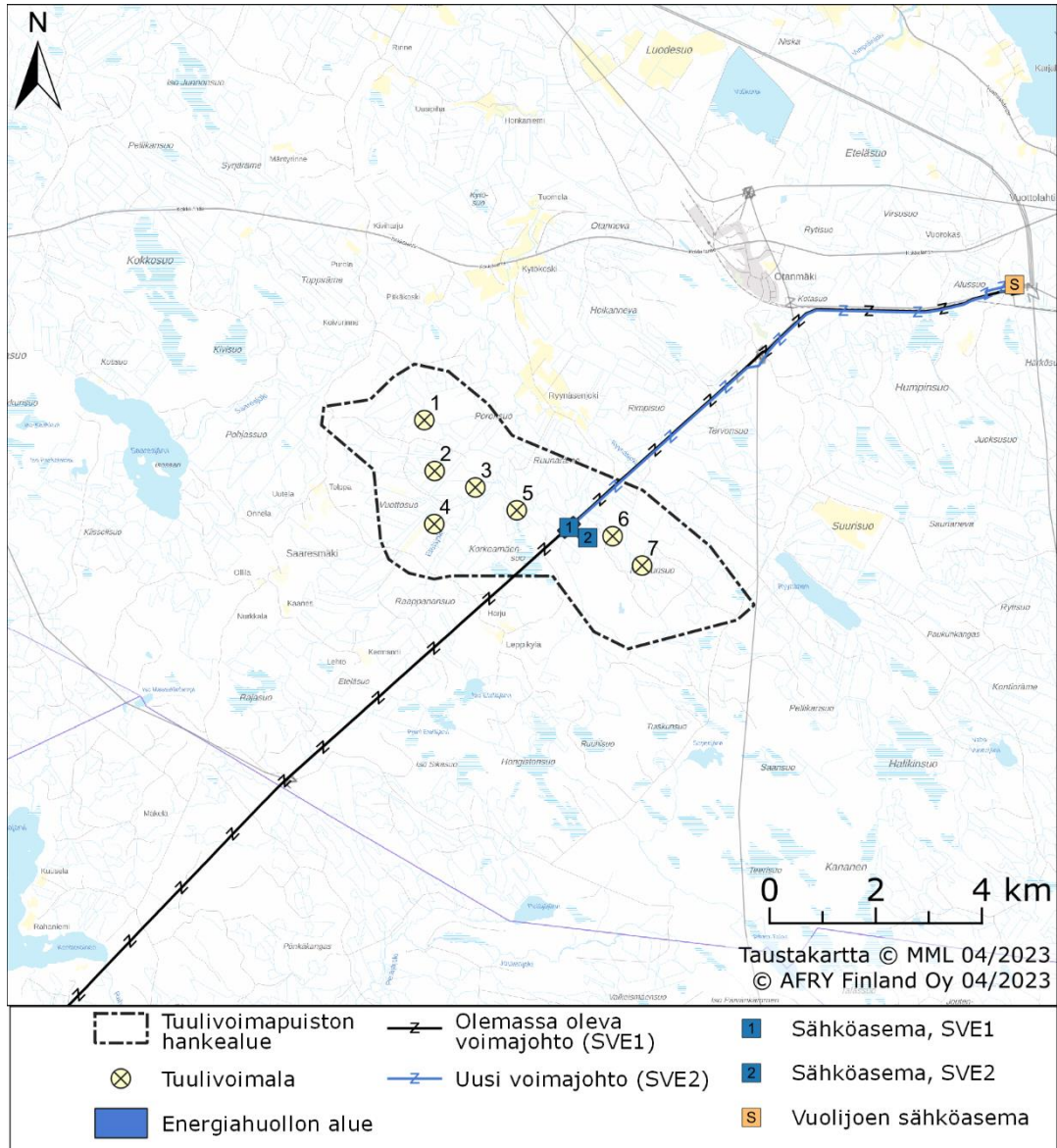
Hankkeen YVA-menettely on käynnistetty YVA-lain 8 §:n mukaisella ennakkoneuvottelulla 28.9.2021. YVA-selostus oli julkisesti nähtävillä mielipiteiden ja lausuntojen antamista varten 3.7.2023–1.9.2023 välisenä aikana. Nähtävillä olon jälkeen Kainuun ELY-keskus on koonnut YVA-selostuksesta annetut mielipiteet ja lausunnot ja antanut yhteysviranomaisen perustellun päätelmän Kajaanin Luolakankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 1.11.2023.

4.1 YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot

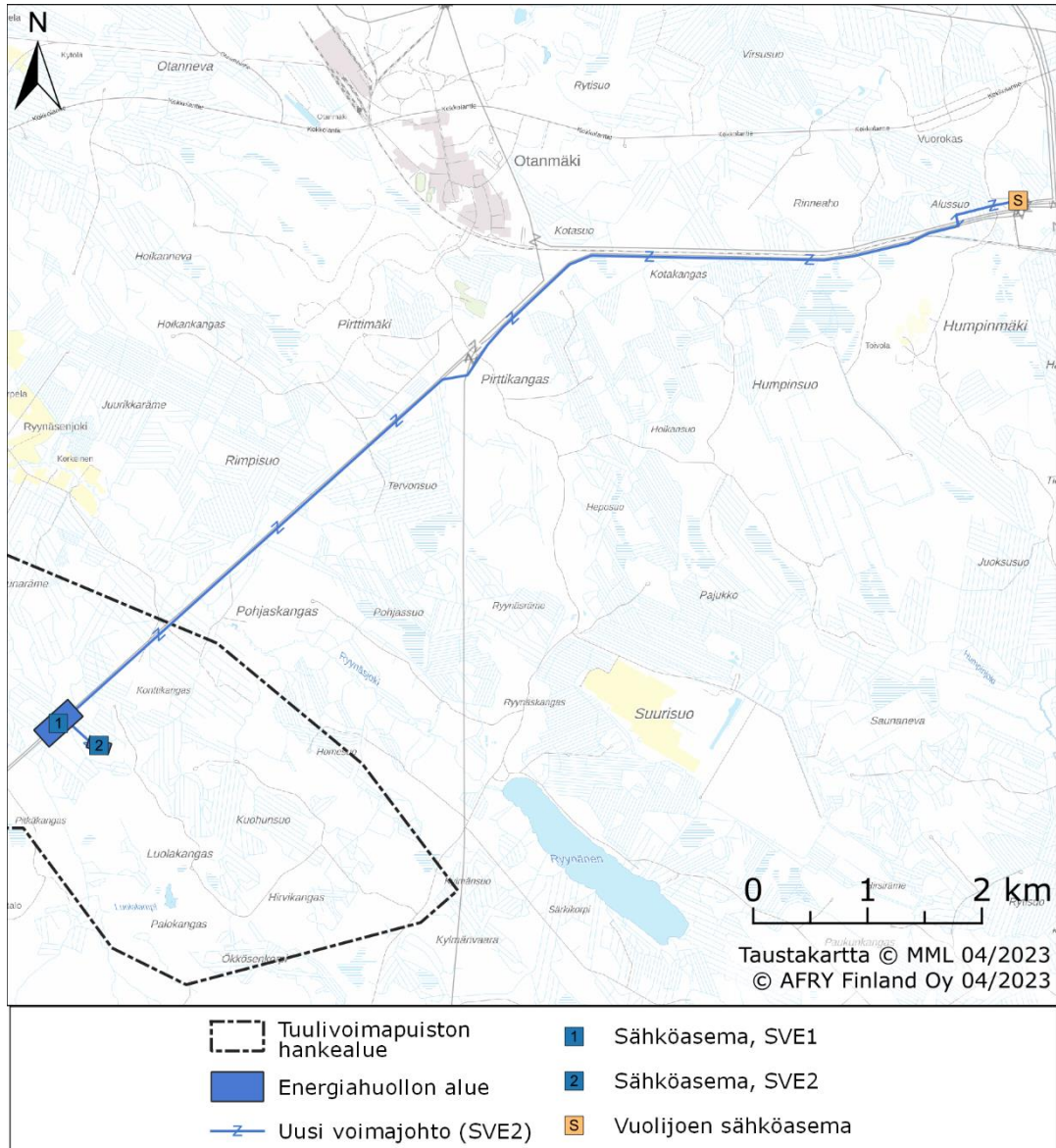
YVA-menettelyssä tarkastellaan niin sanottua nollavaihtoehtoa ja toteutusvaihtoehtoa, joka mahdollistaa enintään 7 voimalan sijoittamisen hankealueelle (Kuva 4-1). Hankealueen määrittelyssä on lähtökohtaisesti huomioitu riittävä etäisyys lähialueiden asutukseen sekä hankkeen liitettävyyden sähköverkkoon (Kuva 4-2). Hankkeen esisuunnittelussa tunnistettiin 11 alustavaa voimalaitospaikkaa, joista edelleen valittiin YVA-menettelyn ja suunnitteluprosessin aikana toteutettavaksi 7 parhaiten soveltuvaa voimalaitospaikkaa.

Taulukko 4-1. YVA-menettelyssä tarkastellut hankevaihtoehdot.

Tuulivoimapuiston vaihtoehdot	
VE0	<ul style="list-style-type: none"> Hanketta ei toteuteta eli tuulipuistoa ei rakenneta.
VE1	<ul style="list-style-type: none"> Rakennetaan seitsemän tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho noin 6–14 MW. Hankealueen tiestöä parannetaan noin 6,5 kilometrin matkalla ja uutta tiestöä rakennetaan noin 7,6 kilometriä. Sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein, jotka sijoitetaan huoltotiestön yhteyteen. Hankealueelle rakennetaan sähköasema ja energiavarasto.
Ulkoisen sähkönsiirron vaihtoehdot	
SVE1	<ul style="list-style-type: none"> Tuulivoimapuisto liitetään olemassa olevaan voimajohtoon, joka halkaisee tuulivoimapuiston hankealueen.
SVE2	<ul style="list-style-type: none"> Tuulivoimapuisto liitetään sähköverkkoon uudella 110 kV -voimajohtolla, joka rakennetaan olemassa olevien 110 kV -voimajohtojen rinnalle, niiden itäpuolelle. Liittymispisteenä on Fingridin Vuolijoen sähköasema. Uuden voimajohtojen pituus on noin 10,4 kilometriä.

Kuva 4-1. VE1:n mukainen tuulipuiston sijoitusuunnitelma.

Kuva 4-2. Tuulipuiston alustava sähkönsiirtoreitti vaihtoehdon SVE2 mukaisesti.

5 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA KAAVOITUSTILANNE

5.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §):

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan osayleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavan yleisten sisältövaatimusten lisäksi tässä kaavassa on otettava huomioon tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL 77 b §):

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää

5.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 ja ne tulivat voimaan 1.4.2018.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on muun muassa auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Uusiutumiskykyisen energianhuollon tavoitteiden taustalla on Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka, jonka vuoksi alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiantuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentiaalain laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tavoitteiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Kaavaselostuksessa käsitellään tarkemmin kaavan suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

5.3 Maakuntakaavat

5.3.1 Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat

Kainuussa on voimassa viisi maakuntakaavaa.

- Kainuun maakuntakaava 2020 (lainvoimainen 2009)
- Kainuun 1. vaihemaakuntakaava (lainvoimainen 2015)
- Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava (lainvoimainen 2016)
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava (lainvoimainen 2019)
- Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 (lainvoimainen 2020)

Kainuun kokonaismaakuntakaava 2020 kattaa koko Kainuun alueen ja siinä on käsitelty kaikki kaavan valmistelun aikana tunnistetut keskeiset maankäyttömuodot. Kainuun 1.vaihemaakuntakaava koskee Puolustusvoimain ampuma- ja harjoitusalueita sekä niiden melualueita. Kaupan vaihemaakuntakaavassa määritellään merkitykseltään seudullisten kaupan suuryksiköiden sijainti, niiden alaraja ja enimmäismitoitus. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa. Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 käsitellään alue- ja yhdyskuntarakennetta, virkistystä, liikennejärjestelmää, luonnon- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Maakuntakaavassa osoitettavien uusien kaavaratkaisujen osalta Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 kumoaa tai muuttaa osin Kainuun maakuntakaavan 2020 kaavaratkaisuja ja sisältää tekniluonteisia korjauksia Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Luolakankaan tuulivoimahankkeen koko on alle 10 voimalaa, eikä hanke näin ollen ole merkitykseltään seudullisen kokoluokan hanke. Seudullisesti merkittävän rajan alittavia tuulivoimaloiden alueita on mahdollista tutkia kuntakaavoituksella maakuntakaavan muut merkinnät ja määräykset huomioiden.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Suunnitteluprosessin aikana maakuntakaavan ohjausvaikutus huomioidaan tarkastelemalla hankkeen suhdetta voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoimarakentamista koskeviin yleisiin suunnittelumääräyksiin sekä muihin maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin, joita hankealue koskee.

Maakuntakaavoissa suunnittelualueelle tai sen lähiympäristöön on osoitettu seuraavat kaavamerkinnät ja -määräykset. Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavan aluevausmerkinnälle maa- ja metsätalousvaltainen alue (M.) Suunnittelualueen keskelle sijoittuu 110 kV:n pääsähköjohto sekä ohjeellinen pääsähköjohto 110 kV ja alueen kaakkoisosiin moottorikelkkailureitti.

Alueen länsipuolella on maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue (Saaresmäen tie) ja kaakkoispuolelle Natura 2000 -verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue Talaskangas, jolle on osoitettu matkailun kannalta merkittävä luonnonrauha-alue (Ira). Länsipuolella aluetta kulkee pohjois-etelä-suuntainen yhdystie (yt) ja alueen itä- ja kaakkoispuolella ulkoilureitti. Luoteeseen ja etelään suunnittelualueesta on osoitettu tuulivoimaloiden alueet (tv-4, tv-5), etelään suojelualueita tai -kohteita (s) ja kaakkoon luonnonsuojelualue tai -kohde (sl). (Kuva 5-1)

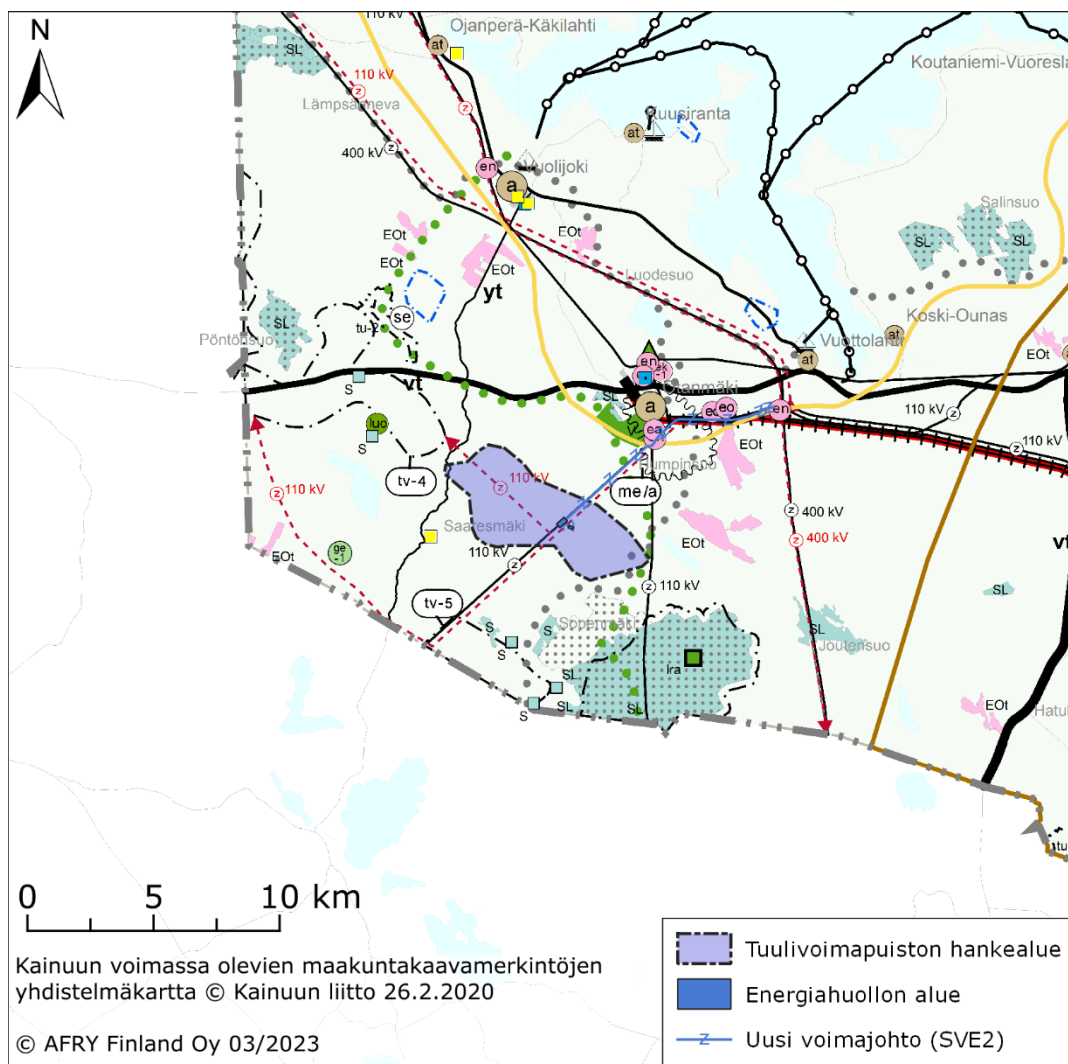
Maakuntakaavojen yleismääräyksistä hanketta koskee erityisesti:

Tuulivoimaloiden rakentaminen (Kainuun tuulivoimamaakuntakaava)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tuulivoimalat tulee sijoittaa luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, vedenhankinnan kannalta tärkeiden pohjavesialueiden, harjunsuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan virkistysalueiden sekä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon ko. tuulivoimahankkeen sekä eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen ja kulttuuriperintöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu asutukselle merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän, lentoliikenteen, liikenneväylien sekä arkeologisen kulttuuriperinnön ja luonnonsuojelulla suojeltujen kohteiden edellyttämät rajoitteet tuulivoimarakentamiselle ja pyytää lausunnot asianomaisilta viranomaisilta.

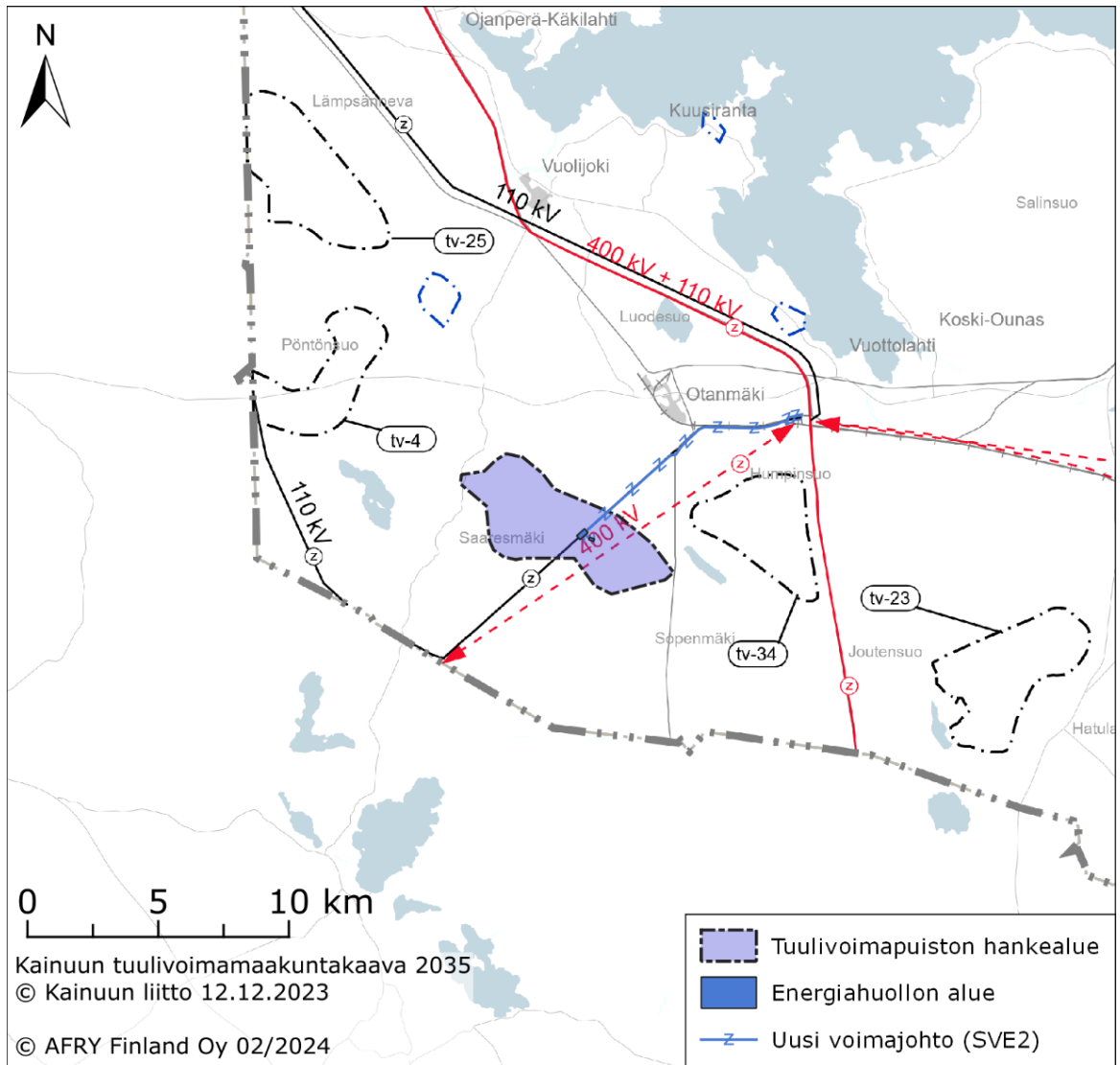

Kuva 5-1. Ote Kainuun maakuntakaavayhdistelmästä.

Kainuun maakuntavaltuusto on päättänyt 17.6.2019 kokouksessaan käynnistää vaihe-
 maakuntakaavan laatimisen Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamiseksi.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnos oli nähtävillä 22.12.2021–31.1.2022 ja kaavaehdotus julkisesti nähtävillä 20.9.–23.10.2023. Maakuntavaltuusto on hyväksynyt Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 12.12.2023 (§ 39) (Kuva 5-2). Maakuntahallitus on päätöksellään 12.2.2024 (§12) määrännyt maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla maakuntavaltuuston 12.12.2023 hyväksymän Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntavaltuuston hyväksymästä tuulivoimamaakuntakaavasta on jätetty kuusi yksityisten ja yhdistysten valitusta Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaavan alueeseen kuuluvissa kunnissa, niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan (maankäyttö- ja rakennusasetus 93 §). Kainuun liitto on kuuluttanut maakuntakaavan voimaan tulosta 6.3.2024. Kuulutus pidettiin nähtävillä Kainuun liiton verkkosivuilla sekä Kainuun liiton ja jäsenkuntien ilmoitustauluilla 6.3.–5.4.2024 välisen ajan. Kaava on voimassa ilman lainvoimaa (tilanne toukokuussa 2024).

Kuva 5-2. Ote maakuntavaltuuston 12.12.2023 hyväksymästä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavasta 2035 ja Luolakankaan tuulivoimapuiston sijainti.

5.3.2 Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon voimassa olevat maakuntakaavat

Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavaa on uudistettu vaihemaakuntakaavoituksen periaatteella (MRL 27 §) vuodesta 2009 alkaen. Hankkeen vaikutusalueella Pohjois-Pohjanmaalla on lainvoimaisena kolme vaihemaakuntakaavaa. Lainvoimaisen Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaavan alue ei yletä hankkeen läheisyyteen tai vaikutusalueelle.

Hankkeen vaikutusalueella Pohjois-Savossa ovat voimassa seuraavat maakuntakaavat:

- Pohjois-Savon maakuntakaava
- Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava 2030
- Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava
- Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 1. vaihe

5.3.3 Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa valmisteilla olevat maakuntakaavat

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamistyö on käynnistynyt syksyllä 2021. Maakuntaan laaditaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, jonka yhtenä teemana käsitellään tuulivoimaa. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 22.10.–3.12.2021 ja kaavaluonnos 8.8–23.9.2022. Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 19.12.2023 (§ 178) hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen lausuntoaineiston maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti kuuluttavaksi viranomaislausuntokierrokselle 23.2.2024 asti.

Kaavan julkinen ehdotusvaiheen kuuleminen järjestetään tavoiteaikataulun mukaan loppuvuodesta 2024. Tavoitteena on saada vaihemaakuntakaava hyväksymiskäsittelyyn maakuntahallitukseen ja -valtuustoon vuoden 2024 aikana. Kaavan aikataulu täsmentyy kaavatyon aikana.

Pohjois-Savo

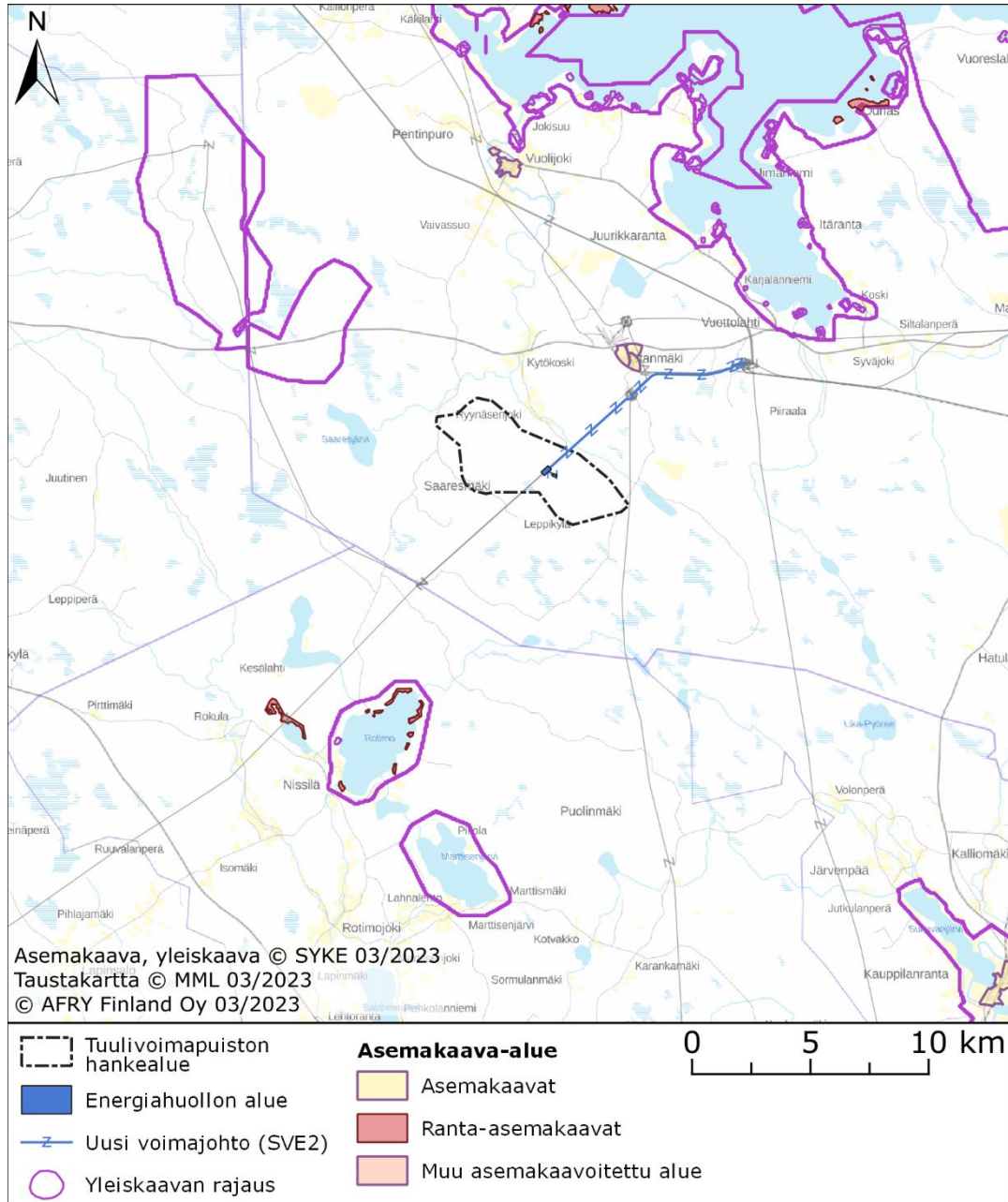
Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 laaditaan kahdessa osassa: 1. vaihe on tullut voimaan 1.2.2019 ja 2. vaihe vireille 26.8.2019. Tarkistamisen yleisenä tavoitteena on saada aikaan voimassa olevista maakuntakaavoista yksi kokonaisuus, nostaa seudullisen maankäytön rajaa ja yleispiirteistää maakuntakaavaa. Tavoitteena on painottaa ja valita niitä maakuntakaavallisia keinoja, joilla tuetaan Pohjois-Savon maakuntastrategian toteutumista.

Pohjois-Savon maakuntahallitus on kokouksessaan 19.12.2023 (176 §) hyväksynyt maakuntakaavaehdotuksen asetettavaksi nähtäville. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen kaavaehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n ja -asetuksen 12 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 16.1.–23.2.2024.

5.4 Yleiskaavat ja asemakaavat

5.4.1 Voimassa olevat yleis- ja asemakaavat

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Lähimmät voimassa olevat asema- ja yleiskaavat ovat Otanmäen asemakaavat noin 4,5 km koilliseen hankealueesta sekä Piiparinmäen tuulivoimaosayleiskaava noin 5 km luoteeseen hankealueesta. (Kuva 5-3).

Kuva 5-3. Voimassa olevat yleis- ja asemakaavat.

5.4.2 Vireillä olevat yleis- ja asemakaavat

Luolakankaan hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole muita vireillä olevia yleis- tai asemakaavaprosesseja. Vireillä olevista yleiskaavoista tuulivoimapuiston hankealueesta noin kolmen kilometrin päähän lounaaseen sijoittuu Kajaanin Harsunlehdon tuulivoimaosayleiskaava, noin kuuden kilometrin etäisyydelle itään Katajamäen tuulivoimapuiston osayleiskaava ja yli kuuden kilometrin etäisyydelle luoteeseen Löytösuoan tuulivoimapuiston osayleiskaava sekä noin seitsemän kilometrin etäisyydelle kaakkoon Sonkajärvelle sijoittuva Myllykankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava.

Korkeintaan kahdeksan voimalan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvä Harsunlehdon tuulivoimaosayleiskaava on tullut vireille Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 12.10.2021. Kainuun ELY-keskuksen päätöksellä (3.9.2021) YVA-menettelyä ei sovelleta Harsunlehdon tuulivoimahankkeessa, mutta yleiskaavoituksen yhteydessä

arvioidaan MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisesti kaavan toteuttamisen aiheuttamia välitömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön.

Noin 50 tuulivoimalayksikön tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvä Katajamäen tuulivoimaosayleiskaava on tullut vireille Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 18.5.2021. Kaavahankkeen yhteydessä on toteutettu YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely. Hanketoimijan mukaan selvityksissä on ilmennyt, että hankealueen pohjoisosassa voimaloilla olisi sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, ettei pohjoisosan voimaloita voida toteuttaa. Hanksuunnittelun on tarkoitus jatkaa merkittävästi ensimmäisiä suunnitelmia suppeampana hankealueen eteläosassa.

Noin 30–35 voimalan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvä Löytösuo tuulivoimaosayleiskaava on tullut vireille Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 21.06.2022. Kaavoituksen rinnalla on käynnistynyt tuulivoimapuistoa ja sähkönsiirtoa koskeva YVA-lain mukainen YVA-menettely.

Sonkajärven Myllykankaan alueelle suunnitellaan noin 12 voimalan tuulivoimahanke. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on ollut nähtävillä 5.12.2023–15.1.2024. Kaavoituksen rinnalla on käynnistynyt tuulivoimapuistoa ja sähkönsiirtoa koskeva YVA-lain mukainen YVA-menettely.

Lisäksi hankealueen läheisyyteen luoteispuolelle noin puolen kilometrin etäisyydelle on hyväksytty kaavoitusaloite Kokkosuon tuulivoimapuiston (enintään 18 voimalaa) osayleiskaavan laatimiseksi. Kokkosuon kaavahanke ei toistaiseksi ole tullut vireille. Hankealueesta itään Luolakankaan ja Katajamäen väliin on selvityksessä Ylihongikon tuulivoimahanke (enintään 15 voimalaa), jonka osayleiskaava ei toistaiseksi ole tullut vireille.

Luolakankaan hankealueesta lähimmillään noin 10 kilometrin etäisyydelle koilliseen on vireillä Vuolijoen rantayleiskaava. Oikeusvaikutteisena osayleiskaavana laadittava Vuolijoen rantaosayleiskaava on tullut vireille Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 3.4.2024 ja sen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on esillä 3.4.2024 alkaen. Kaavan tavoitteena on päivittää alueen maankäytön olemassa oleva tilanne ja selvittää alueen täydennysrakentamisen mahdollisuudet ottaen huomioon luonnon- ja kulttuuriympäristön suojelun tarpeet.

6 LAADITTAVAT SELVITYKSET

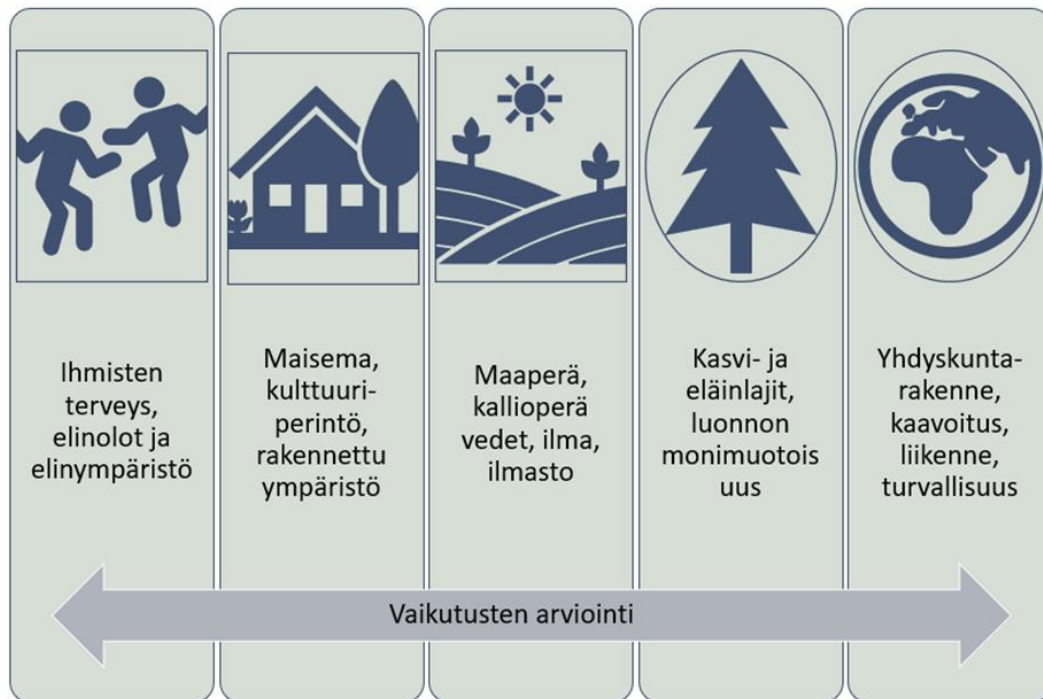
Ympäristövaikutusten arviointityön osana on ohjelmoitu ja laadittu seuraavat selvitykset ja mallinnukset. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Alueen selvitysten laadinta on aloitettu vuonna 2021 ja selvityksiä on täydennetty vuosien 2022–2024 aikana.

- Natura-arviointi sekä Natura-tarvearviointi
- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset
- Liito-oravaselvitys
- Lepakkoselvitys
- Saukkoselvitys
- Pöllöselvitys
- Kanalintujen soidinpaikkaselvitys
- Kanalintujen poikuelaskennat
- Pesimälinnustoselvitys
- Päiväpetolintuselvitys
- Lintujen kevät- ja syysmuuton seuranta
- Lumijälkilaskennat
- Susireviiriselvitys, luottamuksellinen
- Erillisraportti direktiivilajeista ja ekologisista yhteyksistä, luottamuksellinen

- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys
- Maisemavaikutusten havainnollistaminen valokuvasoittein (havainnekuvat)
- Näkemäalueanalyysi
- Muinaismuistoseelvitys (arkeologinen inventointi)
- Melumallinnus
- Välkemallinnus (varjon vilkkumismallinnus)
- Asukaskysely

7 ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET

Osayleiskaavoituksen yhteydessä arvioidaan MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisesti kaavan toteuttamisen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Vaikutuksia selvittäessä painopiste asetetaan merkittäviksi arvioituihin vaikutuksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Tässä hankkeessa merkittäviksi tunnistettuja vaikutuksia ovat erityisesti melu- ja varjon vilkkumisvaikutukset, luontovaikutukset sekä maisemavaikutukset. Vaikutuksia tunnistetaan ja vaikutusten arviointia kohdennetaan kyseessä olevan hankkeen ja ympäristön kanalta keskeisiin teemoihin (Kuva 7-1).

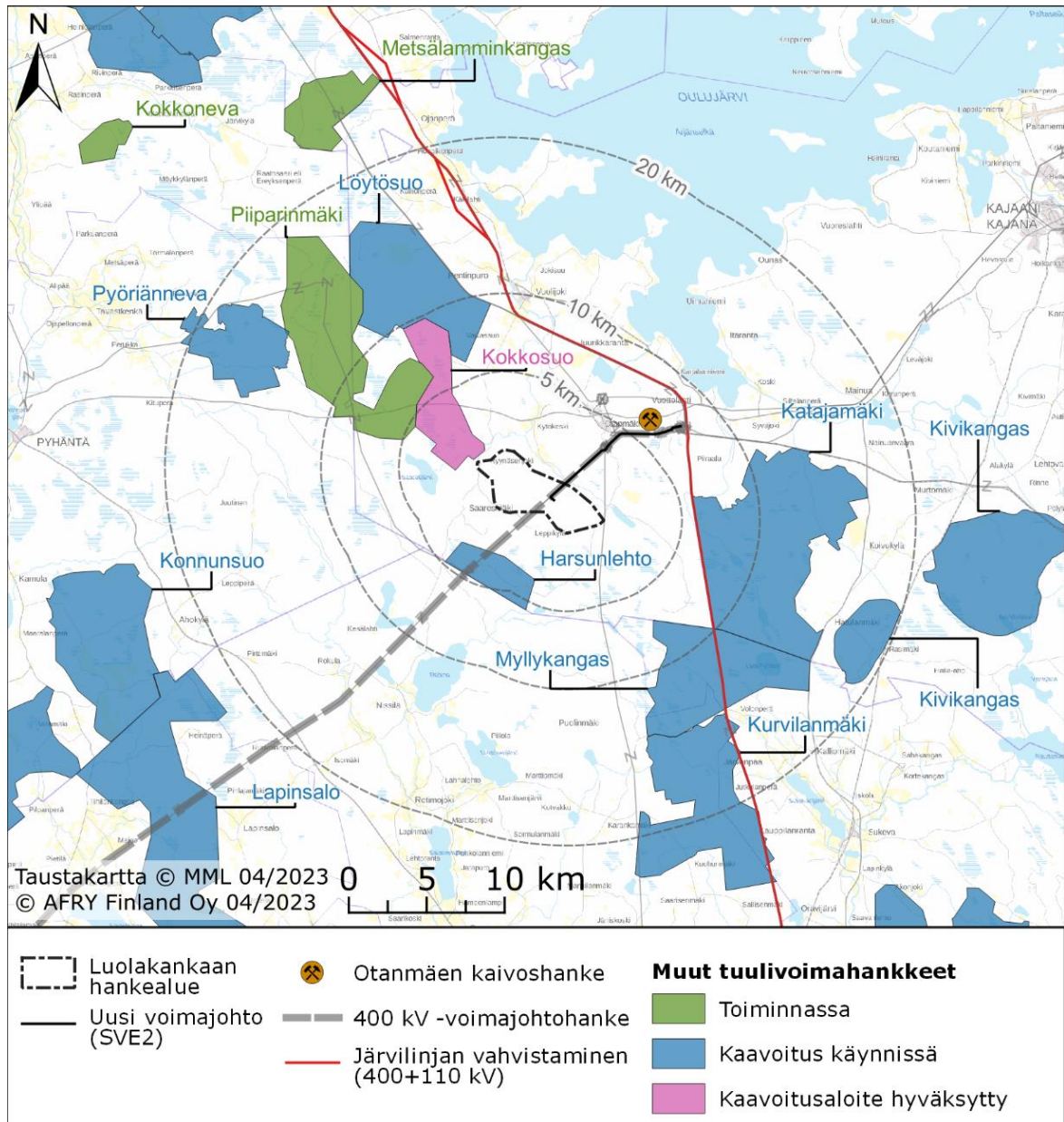

Kuva 7-1. Arvioitavat kokonaisuudet

Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Hankkeen läheisyydessä luoteessa Kajaanin ja Pyhännän rajalla on toiminnassa Piiparinmäen tuulivoimapuisto. Luolakankaan hankealueen lähiympäristön muut käynnissä ja suunnitteilla olevat hankkeet, jotka sijoittuvat ainakin osin 20 kilometrin etäisyydelle Luolakankaan tuulivoimahankkeen hankealueesta, on kuvattu seuraavassa kartassa. Suunnitteilla on seitsemän tuulivoimahanketta, joissa suunnitellaan yhteensä enintään noin 270 tuulivoimalan rakentamista.

Kokkosuon ja Ylihongikon hankkeet eivät ole mukana kartalla, sillä niiden kaavoitus ei ole Luolakankaan kaavaluonnoksen valmistelun aikaan ollut vireillä. Viranomaisohjeituksen mukaan näiden hankkeiden vaikutusarviointien tulee huomioida Luolakangas sekä muut pidemmällä hankekehityksessä olevat hankkeet.

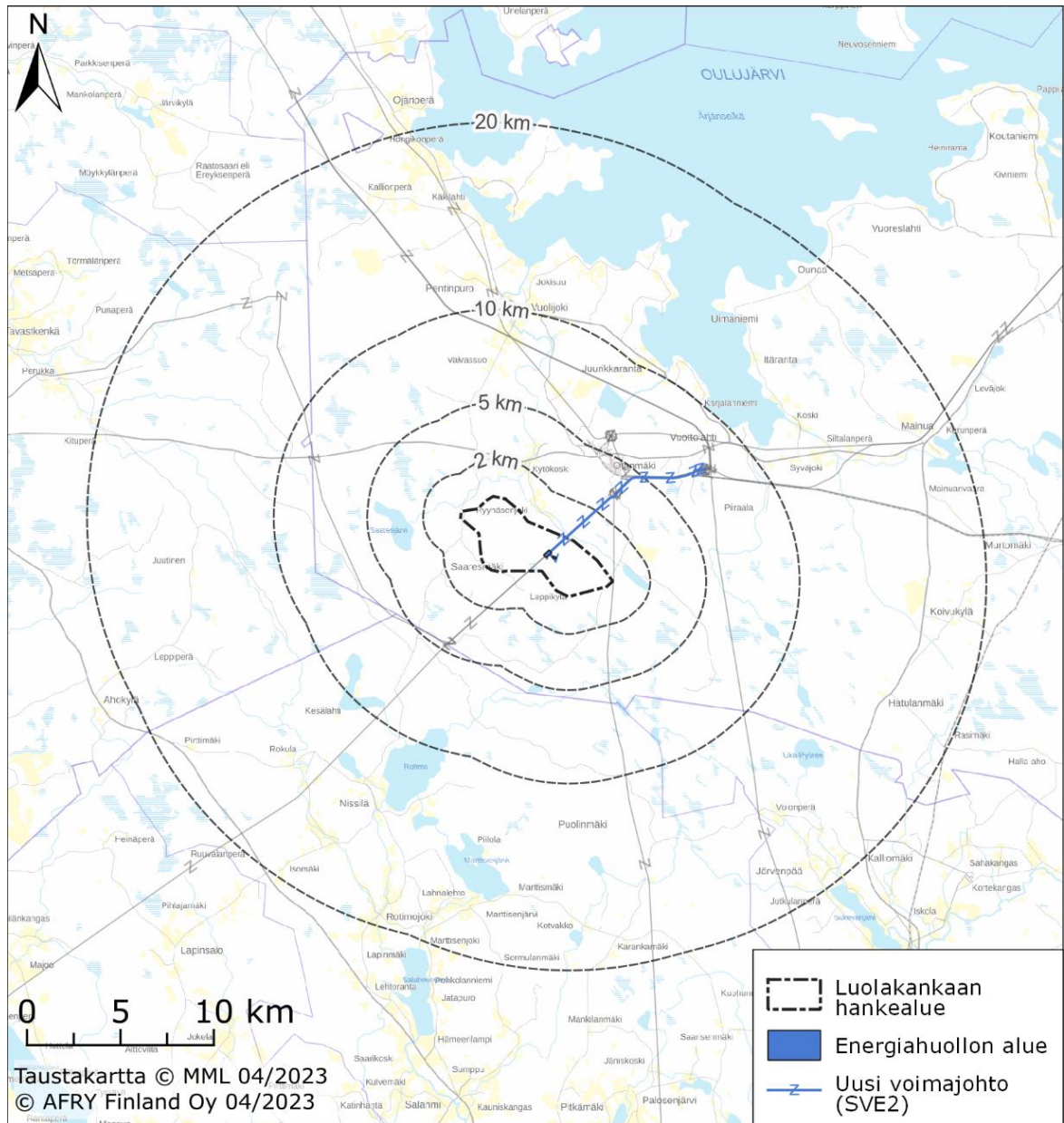
Luolakankaan hankkeen lähivaikutusalueelle on suunnitteilla Harsunlehdon tuulivoimahanke ja viisi muuta tuulivoimahanketta, jotka ovat ainakin osin kymmenen kilometrin säteellä Luolakankaan hankealueesta. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava, että hankesuunnitelmat muuttuvat ja tarkentuvat jatkuvasti niihin liittyvien YVA- ja kaavaprosessien edetessä. Ajantasainen hanketilanne tarkistetaan ja esitetään osayleiskaavoitukseen kaavaehdotus-vaiheessa. Muut suunnitteilla tai rakenteilla olevat hankkeet otetaan huomioon, mikäli yhteisvaikutuksia arvioidaan muodostuvan. (Kuva 7-2)

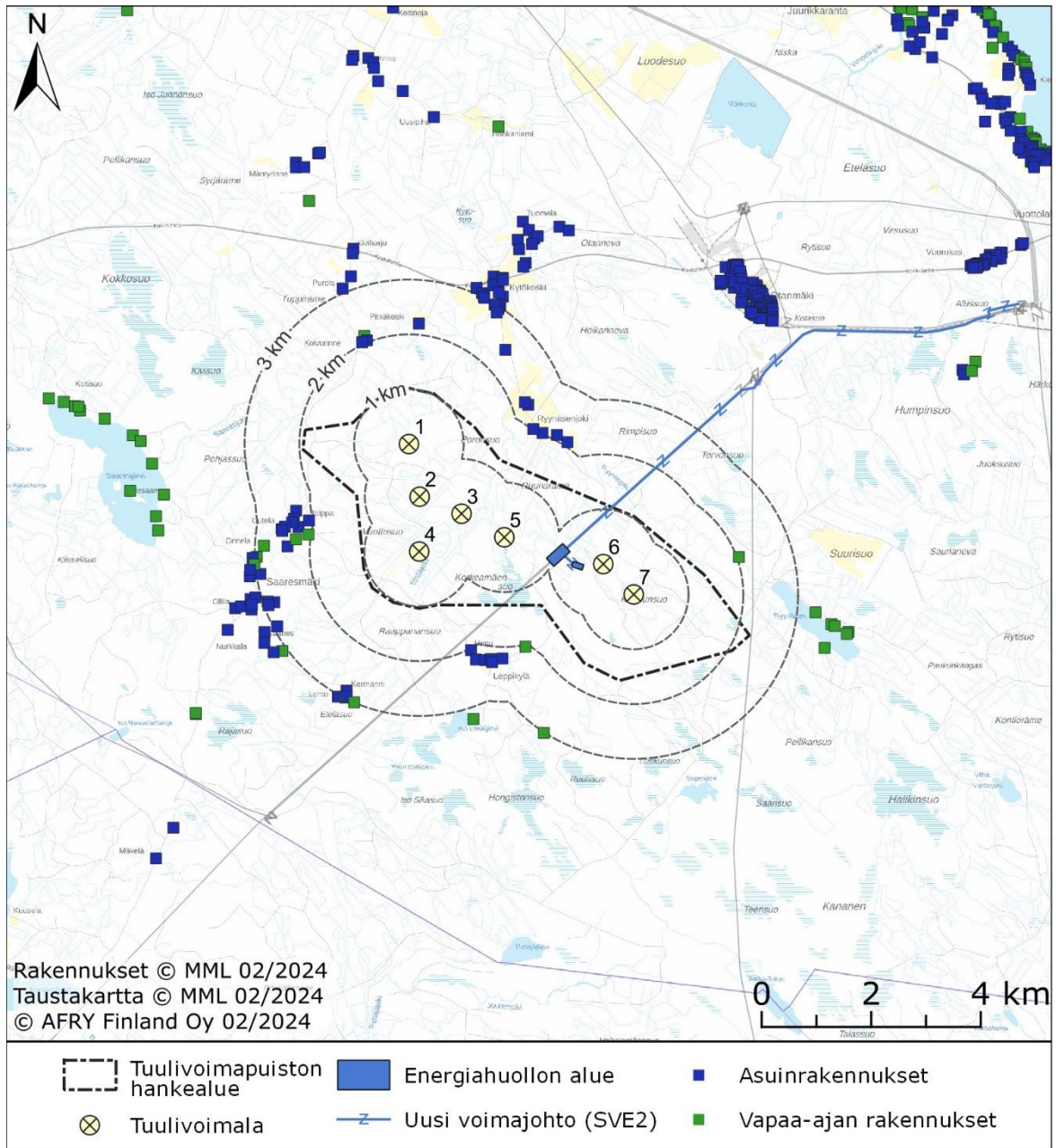
Kuva 7-2. Lähialueen toiminnassa sekä suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet.

Ympäristövaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vertaamalla ympäristön sietokykyä kunkin ympäristörasituksen suhteen. Vaikutusten arvioinnin menetelminä käytetään asiantuntija-arvioita, paikkatietoanalyyssejä, kartta- ja ilmakuvatulkintoja sekä maastokäyntejä. Vaikutusalueiden alustavaa laajuutta suhteessa Luolakankaan hankealueeseen on havainnollistettu seuraavissa kuvissa (Kuva 7-3 ja Kuva 7-4.)

Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden, voimajohtolinjojen ja muiden mahdollisia yhteisvaikutuksia muodostavien hankkeiden kanssa.

Kuva 7-3. Havainnollistus vaikutusalueiden alustavasta laajuudesta.

Kuva 7-4. Alustavan hankealueen lähiseudun asuin- ja lomarakennukset. Kartalla ei esitetä kahta alle 2 kilometrin etäisyydelle lähimmistä voimaloista sijoittuvaa lomarakennusta, joiden käyttötarkoituksen muutoksista on sovittu. Rakennusten muuttuvat tiedot tullaan päivittämään rekistereihin kaavaehdotus-vaiheessa.

8 OSALLISET

Maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen) on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §). Keskeisinä osallisina tässä kaavoitusprosessissa ovat.

Viranomaiset, joita ovat mm.:

- Kainuun ELY-keskus
- Kainuun liitto
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Pohjois-Savon liitto
- Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
- Traficom (Liikenne- ja viestintävirasto)
- Digita Oy
- Fintraffic Lennonvarmistus Oy
- Väylävirasto
- Puolustusvoimien pääesikunta
- Puolustusvoimien 3. logistiikkarykmentti
- Fingrid Oy
- Ilmatieteen laitos
- Viestintävirasto
- Kainuun ympäristöterveyspalvelut
- Kainuun pelastuslaitos
- Kainuun Museo
- Vieremän kunta
- Pyhännän kunta
- Sonkajärven kunta
- Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, ympäristöterveydenhuolto
- Ympäristöpalvelut Helmi (Pyhäntä)
- Metsähallitus (luontopalvelut, julkiset hallintotehtävät)
- Suomen metsäkeskus
- Luonnonvarakeskus Luke
- Kajaanin Vesi

Yhdistykset ja yhteisöt sekä teknisen verkoston edustajat, joita ovat mm.:

- Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistys ry
- Kajaanin Seudun luonto ry
- Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry
- Kajaanin Riistanhoitoyhdistys
- Vuolijoen Riistanhoitoyhdistys
- Vuolijoen urheiluampujat ry
- Vuolijoen Reserviläiset ry
- Alueen metsästysseurat
- Suomen Metsästäjäliiton Kainuun piiri
- Otanmäen kyläyhdistys
- Kytökoski-Saaresmäki kylät (yhdistys)
- Vuolijoen aluelautakunta
- Otanmäen ampujat
- Metsänhoitoyhdistys Kainuu
- Kainuun Yrittäjät
- Kajave Oy
- Kaisanet
- DNA
- Elisa

- Telia Finland Oy
- Elenia Oy

Asukkaat, yritykset ja muut osalliseksi itsensä kokevat.

9 OSALLISTAMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan vaikutuksista ja sisällöstä keskustellaan ja tiedotetaan hankkeen eri vaiheissa.

9.1 Aloitusvaihe

Kajaanin kaupunginhallitus on hyväksynyt päätöksellään 7.9.2021 § 236 kaavoitusaloitteen kaavoituksen valmistelun käynnistämisestä. Osayleiskaava on tullut vireille Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 21.12.2021 § 91 ja vireille tulosta on kuulutettu 12.1.2022. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut esillä 12.1.2022 alkaen ja suunnitelmasta on mahdollisuus antaa kirjallista tai suullista palautetta siihen asti, kunnes osayleiskaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville.

YVA-menettelyn arviointiohjelmaa ja hankkeen kaavoitusta käsittelevä yhteinen ja avoin yleisötilaisuus pidettiin Otanmäen koululla sekä etäyhteydellä 21.3.2022.

9.2 Valmisteluvaihe (luonnosvaihe)

Kainuun ELY-keskuksen ja muiden sellaisten viranomaisten, joiden toimialaa suunnittelu koskee, kesken järjestettiin ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista kaavoituksen 1. viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 18 §) 19.4.2023. Lisäksi valmisteluvaiheessa on pidetty tarpeen mukaan viranomaisten kanssa työneuvotteluja.

Valmisteluvaiheen kuulemisessa kaava-asiakirjat asetetaan nähtäville. Nähtävillä olosta ilmoitetaan lehtikuulutuksella kaupungin virallisessa kuulutuslehdessä ja kaupungin www-sivuilla. Nähtävillä oloaikana osallisella on mahdollisuus antaa kirjallinen tai suullinen mielipide kaavaluonnoksesta. Aineistosta pyydetään lausunnot asianomaisilta viranomaisilta.

Nähtävillä oloaikana järjestetään yleisötilaisuus, jossa esitellään osayleiskaavaluonnos ja kaavan toteuttamisen arvioidut vaikutukset.

9.3 Ehdotusvaihe

Kaavaa tarkistetaan saatujen mielipiteiden ja lausuntojen pohjalta osayleiskaavaehdotukseksi. Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville vähintään 30 vuorokaudeksi. Tänä aikana osallisilla on mahdollisuus antaa kaavaehdotuksesta kirjallinen muistutus. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kuulutuksella ja kirjeellä maanomistajille. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot asianomaisilta viranomaisilta.

Kaavaehdotuksen nähtävillä oloaikana järjestetään yleisötilaisuus, jossa esitellään osayleiskaavaehdotus ja kaavan toteuttamisen arvioidut vaikutukset.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen pidetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu ennen kaavan viemistä kaupungin hyväksymiskäsittelyyn.

9.4 Kaavan hyväksyminen ja muutoksenhaku

Osayleiskaavan hyväksymisen toimivalta on Kajaanin kaupunginvaltuustolla Kajaanin kaupunginhallituksen esityksestä. Kaavan hyväksymiskäsittelyn päätöksestä ilmoitetaan MRL 67 § ja MRA 94 §:n mukaisesti.

Kaavaehdotuksesta muistutuksen jättäneille ja siinä yhteydessä osoitteensa ilmoittaneille lähetetään vastine muistutukseen. Valtuuston hyväksymispäätös lähetetään heille, jotka ovat sitä pyytäneet.

Kaavasta on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja valitusluvalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Mikäli valituksia kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksestä ei jätetä, kaava saa lainvoiman.

Kaavatyötä ohjaavat Kajaanin kaupungin toimielimet sekä kaupungin viranhaltijat.

9.5 Tiedottaminen

Kuulutukset vireille tulosta, osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, luonnoksen ja ehdotuksen nähtäville asettamisesta, hyväksymispäätöksestä ja voimaan tulosta julkaistaan kaupungin ilmoitustaululla ja Koti-Kajaani -lehdessä. Lisäksi tiedotetaan kaupungin verkkosivuilla.

Paikallisia ja muualla kuin Kajaanissa asuvia suunnittelu- ja sen lähialueen maanomistajia ja/tai -haltijoita tiedotetaan kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta kirjeitse.

Virallisissa kuulemisvaiheissa kaava-aineistot ovat julkisesti nähtävillä kaupungintalon 3. kerroksen aulassa Pohjolankatu 13, pääkirjaston lukusalissa, Seminaarinkatu 15, Otanmäen kirjastossa, Uunimiehentie 6 ja kaupungin verkkosivuilla.

Nähtävilläolojen aikana on osallisilla mahdollisuus lausua mielipiteensä kirjallisesti osoitteeseen kajaani@kajaani.fi tai antaa palautetta suullisesti.

10 KAAVAPROSESSIN YHTEENVETO

SUUNNITTE- LUVAIHE	TYÖVAIHEEN SISÄLTÖ	KAUPUNGIN JA VIRANOMAISTEN KÄSITTELY	OSALLISTAMINEN	TIEDOTTAMINEN
1. KAAVAN VIREILLE TULO	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatiminen.	Kajaanin kaupungin- hallitus on hyväksynyt kaavoitusaloitteen 7.9.2021. Osayleiskaava on tullut vireille Kajaanin kau- punginhallituksen pää- töksellä 21.12.2021. OAS nähtäville 12.1.2022 Kajaanin kaupungintalon aulaan sekä verkkosivuille.	Hankkeesta pidet- tiin yleisötilaisuus 21.3.2022 Otan- mäen koululla. OAS:ista on mah- dollisuus antaa kir- jallista tai suullista palautetta	Kuulutukset vireilletu- lost ja OAS:n nähtä- villä asettamisesta pai- kallislehdessä ja kau- pungin internetsivulla. Kirjeitse tiedottaminen kaava- ja lähialueen maanomistajille, sähkö- postitse viranomaisille ja mm. yhdistyksille
2. KAAVAN VALMIS- TELUVAI- HE	Kaavaluonnok- sen laatiminen.	Viranomaisneuvottelu 19.4.2023. Kaavaluonnos aset- taan nähtäville mielipi- teen kuulemista varten (kaupunginhallitus päättää nähtäville asettamisesta). Pyydetään viranomai- silta lausunnot	Yleisötilaisuus kaa- van nähtävilläolo- aikana Mahdollisuus antaa kirjallinen tai suul- linen mielipide kaavaluonnoksesta	Kuulutus kaavaluonnok- sen nähtävilläolosta paikallislehdessä ja kaupungin internet-si- vulla Kirjeitse tiedottaminen kaava- ja lähialueen maanomistajille, sähkö- postitse viranomaisille ja mm. yhdistyksille
3. KAAVAN EHDOTUS VAIHE	Vastineiden laa- dinta mielipitei- siin ja viran- omaislausuntoi- hin. Kaavaehdotuk- sen laadinta.	Kaavaehdotus aset- taan nähtäville vähin- tään 30 päivän ajaksi (kaupunginhallitus päättää nähtäville asettamisesta). Mahdollinen viran- omaisneuvottelu.	Yleisötilaisuus kaa- van nähtävilläolo- aikana Mahdollisuus antaa kirjallinen muistu- tus kaavaehdotuk- sesta	Kuulutukset kaavaeh- dotuksen nähtävillä- olosta paikallislehdessä ja kaupungin internet- sivulla Kirjeitse tiedottaminen kaava- ja lähialueen maanomistajille, sähkö- postitse viranomaisille ja mm. yhdistyksille
3. KAAVAN HYVÄKSY- MIS- VAIHE	Vastineiden laa- dinta muistu- tuksiin ja viran- omaislausuntoi- hin. Kaava-asiakirjo- jen viimeistely	Kaavan hyväksymiskä- sittely (kaupunginhalli- tus ja kaupunginval- tuusto).		Hyväksymisestä koske- vasta päätöksestä tie- dottaminen viranomai- sille, kunnan jäsenille ja muistutuksen tehneille, jos ovat jättäneet yh- teystietonsa. Kaavan voimaantulosta kuuluttaminen paikallis- lehdessä ja kaupungin internet-sivuilla. Kaava toimitetaan tie- doksi viranomaisille.

11 ALUSTAVA YVA-MENETTELYN JA KAAVOITUKSEN AIKATAULU

Työn vaihe	2021			2022				2023					2024					2025																																	
	10	11	12	1	2	3	4	5	6-11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6											
YVA-menettely																																																			
1. YVA-ohjelma																																																			
YVA-ohjelman laatminen																																																			
YVA-ohjelma nähtävillä (30 vrk)																																																			
Yhteysviranomaisen lausunto (30 vrk)																																																			
2. YVA-selostus																																																			
Arviointiselostuksen laatminen																																																			
Erilliselitykset																																																			
Arviointiselostus nähtävillä (30-60 vrk)																																																			
Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä (60 vrk)																																																			
Kaavoitus																																																			
1. Vireilletulovaihe																																																			
OASn laatminen																																																			
OASn nähtävillä olo ja tiedottaminen																																																			
2. Kaavaluonnosvaihe																																																			
Osayleiskaavaluonnoksen laatminen																																																			
Kaavaluonnos / valmisteluaineisto nähtävillä																																																			
Tiivistelmät lausunnoista ja mielipiteistä, vastineet																																																			
3. Kaavaehdotusvaihe																																																			
Osayleiskaavaehdotuksen laatminen																																																			
Kaavaehdotusaineisto nähtävillä																																																			
Tiivistelmät lausunnoista ja muistutuksista, vastineet																																																			
4. Hyväksymisvaihe																																																			
Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen																																																			
Kaupunginvaltuuston hyväksymiskäittely																																																			
Valtusaika																																																			
Kaava lainvoimainen																																																			
Osallistuminen ja vuorovaikutus																																																			
Yleisötilaisuus																																																			
Seurantaryhmä																																																			
Viranomaisneuvottelu																																																			

12 YHTEYSTIEDOT

Kajaanin kaupunki:

Kaavasuunnittelija

Enja Valkonen

etunimi.sukunimi@kajaani.fi

puh. 040 159 6873

Johtava ympäristönsuojelutarkastaja

Tarja Laatikainen

etunimi.sukunimi@kajaani.fi

puh. 044 421 4397

Hankkeesta vastaava:

Pohjan Voima Oy / Luolakankaan Tuulipuisto Oy

Tomi Mäkipelto

etunimi.sukunimi@pohjanvoima.fi

puh. 050 380 4092

Kaavaa laativa konsultti:

AFRY Finland Oy

Ismo Vendelin YKS-611

etunimi.sukunimi@afry.com

puh. 050 326 3557

